

Veehouderij

Een Friese boer haalt bij zonsopkomst zijn koeien op om te melken. Deze week werd het Europese melkquotum afgeschaft.

FOTO: BART EUJGENHUIJSEN/HH

sche, de tegendraadse en de ambitieuze boer. Ze kijken niet allemaal met schrik naar de afschaffing van de melkquotering. De ambitieuze boer bijvoorbeeld heeft ingespeeld op de kans om meer melk te leveren. Onlangs heeft hij zijn grondbezit flink uitgebreid. Enigszins morbide is dat wel: het land dat hij erbij kocht, was van boer-in-de-cel Jasper S., de moordenaar van Marianne Vaatstra.

De andere melkveehouders hebben vaak minder mogelijkheden om de veestapel te vergroten. Angstvallig kijken zij naar de neerwaartse glijvlucht van de melkprijs. Biologisch boeren dan maar? De melk van duurzame erven kan nog wél rekenen op een mooi bedrag per liter. Maar wat daar allemaal aan regeltjes tegenover staat! Om nog maar te zwijgen van al die groene lobbyisten ('terroristen' volgens de meeste boeren), daar wil je niets mee van doen hebben.

'Ik ben een natuurmens, maar wil ook wel wat verdienen', zegt een moderne boer. 'Dat is altijd een strijd: zeg maar een innerlijk conflict.' Uit efficiencyoverwegingen kiest hij er daarom toch maar voor zijn koeien op stal te houden.

Zijn buurman laat de dieren juist wel buiten grazen. Hij is de ongeduldige boer met een state-of-the-artmelkrobot, waardoor hij zich niet hoeft te bekommeren om de hectiek van het melken. In de tussentijd kan hij snel de stal schoonmaken. En omdat zijn koeien een frisse neus halen, krijgt hij voor hun melk nog eens een halve cent extra per liter: € 4500 per jaar. 'We kunnen daar samen toch een leuk feestje van maken.'

Maar of er ook straks nog feestjes van af kunnen? Geen boer die het weet. Keuzes, keuzes, keuzes moeten er gemaakt worden. De melkveehouder van de eenentwintigste eeuw lijkt steeds meer op de leidinggevende van een fabriek. Ja, zijn werkkleding onderscheidt hem nog van de manager. En hij praat wat minder mooi.

Kooman wilde de rurale voeders van het volk een gezicht geven. *Boerenbloed* biedt meer. Het is een liefdevol portret van het plattelandleven. Wat blijft hangen is de onbestendigheid van het boerenbestaan. De meeste veehouders weten het even niet meer. Doe nog maar een biertje — en een paar frikandellen.

Elias van der Plicht is medewerker non-fictie.

Boer zoekt geld: leven na het melkquotum

Elias van der Plicht

Na 31 jaar van quota mogen boeren nu zoveel melk verkopen als ze willen — met alle onzekerheden van dien. Kees Kooman schreef er een mooi boek over.

Het was gezellig, afgelopen januari op de nieuwjaarsreceptie van het Friese buurtschap Tibma, niet ver van het Lauwersmeer.

Desondanks klonken de gelukwensen voor het nieuwe jaar anders dan voorheen. Aan het bier lag het niet, daar was niets mis mee, getuige de vele lege glazen. En de winnaar van de wedstrijd frikandellen eten — tien in een kwartier! — werd zoals altijd als een held toegejuicht. Maar toch hing er een waas van toberigheid rond de boeren, zo merkte Kees Kooman, inwoner van het naburige dorpje Ee. Waren de lokale agrariërs bezorgd over de nabije toekomst?

Kooman woont in een charmant boerderijtje uit 1704, dat ooit de woning was van Hans Wiegel. Toen de VVD-coryfee het in bezit kreeg, werd er al niet meer geboerd. De laatste veehouder had eind jaren zestig het erf verlaten. Tegen de

schaalvergroting op het platteland viel niet langer op te boksen en voor kleine boeren was geen toekomst. In het rokershol waar Kooman en zijn buurtgenoten elkaar een gelukkig nieuwjaar wisten, werd, net als toen, met angst en beven naar de toekomst gekeken. Alles draaide om 1 april 2015, de dag waarop het drie decennia geleden ingevoerde melkquotum zou worden losgelaten.

Hoe de sector, en de boeren in het bijzonder, zich op deze ingrijpende verandering voorbereidde, is het onderwerp van Koomans nieuwste boek, *Boerenbloed. Melkquota, megastallen en het verdwenen idyllische platteland*. Eerder schreef de onderzoeksjournalist over onder andere Aegon en de woekerpolisaffaire. Kooman interviewt net zo makkelijk mooipraters in maatpakken als ruwe bolsters in overalls.

De schrijver onderscheidt een aantal typen melkveehouders: de gelukkige, de moderne, de ongeduldige, de biologi-

Boerenbloed. Melkquota, megastallen en het verdwenen idyllische platteland, Kees Kooman, De Kring, 288 blz., € 18,95.